

Goldman:

**Big Oil na putu da vrati
dominaciju iz 90-ih**

WoodMac:

**U 2035. EVs će umanjiti
potrošnju benzina za 2 mb/d**

KOME VEROVATI ?

OEPS optimista, IEA pesimista

Pet faktora na tržištu nafte koje treba pratiti u 2018.

BP CEO: Prenaglašen uticaj američkih škriljaca

Saudijska Arabija stavlja na kocku svoju naftu

SADRŽAJ:

NAFTA:

- Al Falih:: Balans na tržištu tek u 2. polovini 2018.....OVDE
- BP CEO: Prenaglašen uticaj američkih škriljaca.....OVDE
- Pet faktora na tržištu nafte koje treba pratiti u 2018. ....OVDE
- OPEC vs IEA: Kome verovati?.....OVDE
- Goldman: Big Oil na putu da vrati dominaciju na tržištu iz 90-ih godina.....OVDE
- Saudi Aramco ulaže u američke škriljce !?.....OVDE
- Saudijska Arabija stavlja na kocku svoju naftu.....OVDE
- Posle četiri decenije naftašima otvoren Arktički nacionalni rezervat divlje prirode.....OVDE
- Novi ustupci Exxon akcionarima.....OVDE
- WoodMac: U 2035. električna vozila umanjice potrošnju benzina za 2 mb/d.....OVDE
- Francuska zakonom zabranjuje proizvodnju nafte i gasa u zemlji do 2040.....OVDE
- UNKS: Cene sirove nafte BRENT.....OVDE

GAS:

- Gasprom: Za 41% veće investicije u gasovode u 2018.....OVDE
- Gasprom i CNPC planiraju novi gasovod do Kine .....OVDE

REGION:

- EU investira 101,4 miliona evra u LNG Krk.....OVDE
- Ruski ambasador Zašto Hrvatska želi skuplji plin iz LNG terminala?.....OVDE
- UNKS: Cene goriva u regionu .....OVDE

Crude Oil Brent Dec 22 2017 0840 GMT - \$64.70 Livecharts.co.uk

NAFTA

Al Falih: Balans na tržištu tek u 2. polovini 2018.

RIJAD – Ministar energije Saudijske Arabije rekao je ove nedelje da je, do druge polovine 2018. godine, prerano govoriti o bilo kakvim promenama OPEC+ dogovora. Bilo kakva odluka o obnavljanju proizvodnje bila bi postepeno realizovana, jednom kada se ponuda i potrošnja vrate u ravnotežu, s tim što će i posle toga trebati vremena da se zalihe nafte vrate u normalu, rekao je u sredu za **Reuters** Halid al Falih.

„I dalje imamo višak na zalihama od oko 150 miliona barela i biće potrebno da prođe druga polovina 2018. kako bi se to ispraznilo,“ rekao je Al Falih i napomenuo da bi zaliha u prvih par meseci 2018. mogle, štaviše, da porastu, što je normalan sezonski trend. Stoga je, prema njegovim rečima, preranu raspravljati o bilo kakvim potencijalnim promenama pravca OPEC+ dogovora, „a najranija prilika za sagledavanje stanja na tržištu je juni 2018.“

Reuters navodi da je Rusija ta koja insistira na jasnoj poruci vezanoj za uslove za prestanak potrebe daljeg reza proizvodnje, kako tržište ne bi prebrzo upalo u deficit ponude, a cene prebrzo i previše odskočile i pogodovale rastu proizvodnje američke nafte iz škrljaca.

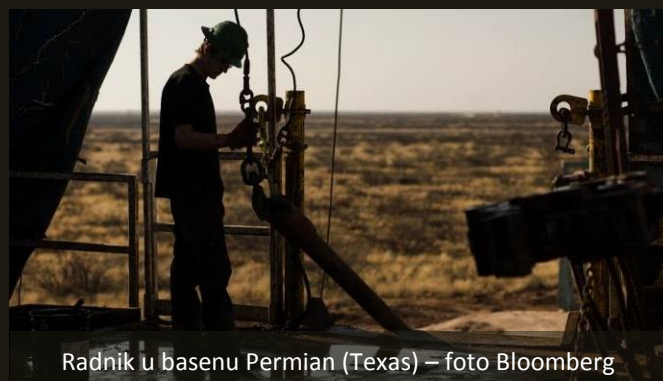
Falih je rekao da je u stalnoj vezi sa ruskim kolegom Aleksandrom Novakom i da „Rusija sagledava koristi od nastavka saradnje.“ „Mislim da će nam, jednom kada postignemo ravnotežu, biti potreban postepen, odmeren i pažljiv izlazak (iz sporazuma), kao i da budemo sigurni da imamo spremnu ponudu u slučaju rasta potrošnje,“ rekao je saudijski ministar.

Reuters navodi da većina analitičara očekuje da američka proizvodnja uskoro probije granicu od 10 miliona barela na dan i dođe u ravan vodećih svetskih proizvođača – Saudijske Arabije i Rusije. Falih kaže da čak i sa dodatnom ponudom nafte iz SAD „momentum rebalansa tržišta neće biti usporen“, zbog pouzdanih projekcija rasta potrošnje u 2018.

BP CEO: Prenaglašen uticaj američkih škrljaca

LONDON - Prvi čovek BP-a smatra da većina analitičara i aktera u naftnoj privredi precenjuje uticaj američkih škrljaca na globalnom tržištu nafte i dodaje da će tradicionalni proizvođači i dalje zadržati veći uticaj na kretanje cena sirove nafte.

Bob Dudley, Amerikanac na kormilu britanskog naftnog kolosa, rekao je da je njegov stav zasnovan na saznanjima o geologiji američkih formacija naftnih škrljaca. „Postoje pukotine koje se pojavljuju u modelu (najvećeg američkog basena škrljaca) Permian,“ rekao je on za Financial Times. „Ne mislim da će sada (američki škrljci) biti savršen balansni proizvođač (swing producer). Neko vreme me to brinulo. Ali sada mislim da je to manje izvesno,“ rekao je Dudley.

Radnik u basenu Permian (Texas) – foto Bloomberg

Mišljenje čelnika BP-a potvrđuje i analiza konsultanta Wood Mackenzie, koji je upozorio nedavno da će rast američke proizvodnje iz naftnih škrljaca postati složenije posle 2020. jer su najlakši depoziti iscrpljeni.

G-DRIVE FUEL

100
OKTANA

**MOĆNA
TRANSFORMACIJA**

Pet faktora na tržištu nafte koje treba pratiti u 2018.

NJUJORK, LONDON – Cene nafte trebalo bi da izađu iz 2017. uvećane za oko 15 odsto i tržište deluje stabilnije nego što je to bilo godinama unazad. Međutim, šta donosi 2018., pitanje kojim se bave ovih dana svi analitičari i generalno ukazuju na pet faktora koje treba pratiti u 2018:

Rast američke proizvodnje iz škriljaca

Jasno je da će proizvodnja nafte iz tih američkih nekonvencionalnih izvora nastaviti da raste iduće godine, ali je prilično nejasno kojim tempom. Bitna odrednica je cena nafte, jer ona definiše isplativost otvaranja novih bušotina, što pokazuje i ovogodišnje iskustvo sa zamrzavanjem mnogih bunara kada su cene pale ispod 50 dolara. Sa oporavkom cena od jeseni proizvodnja je ponovo odskočila.

Proizvodna disciplina OPEC-a

Proizvodnja OPEC-a u novembru je zabeležila i četvrti uzastopni mesec opadajućeg trenda, što je podiglo stepen ispunjavanja sporazuma o rezu na nikada veći nivo od 115%. Veliko pitanje je – koliko će ovo da potraje u 2018. i rže od očekivanog vraćanje tržišta u ravnotežu moglo bi biti signal nekim članicama i njihovim partnerima van OPEC-a da izađu iz sporazuma.

Exit strategija OPEC+

Odgovor na pitanje kada će, pod kojim uslovima i na koji način dogovor biti napuštan nije jasan, ako se prate izjave pojedinih članica. To daje posebnu težinu sastanku proizvođača nafte u junu 2018. kada bi trebalo da se sagledaju efekti strategije na tržištu.

Poslednjih dana nagoveštena je –bez saopštavanja bilo kakvih indikatora - i nova zajednička strategija OPEC+ partnera, jednom kada se okonča postojeći sporazum.

Zalihe

Komercijalne zalihe OECD zemalja su smanjene za više od 40 miliona barela u oktobru, i višak iznad petogodišnjeg normalnog proseka se sada procenjuje na oko 100 miliona barela. OPEC očekuje da se taj višak isprazni negde tokom 2018., dok IEA misli suprotno – očekuje njihov rast prvenstveno usled rasta proizvodnje iz američkih škriljaca.

Nepredviđeni poremećaji tržišta

Dosta neizvesnih područja mogu krenuti nepredvidivim tokom u 2018. Najočigledniji je situacija u Venecueli, dok je prilično nestabilna situacija i u Nigeriji i Libiji. Konflikt između SAD i Irana visi u vazduhu sa ozbiljnim posledicama koje bi izazvao na tržištu. najzad, kvarovi u sistemu, poput nedavnog iskanjanja naftovodnog sistema Forties u Severnom moru, ili ogromni požari u kanadskoj naftnoj provinciji Alberta u 2016. samo su poslednji primeri događaja koje niko ne može predvideti.

Reuters, Bloomberg, OilPrice

OPEC vs IEA: Kome verovati?

NJUJORK, LONDON – Komentare analitičara i dalje privlače prilično oprečne prognoze o kretanju proizvodnje nafte u 2018. dve ključne institucije od čijih ocena umnogome zavise ponašanja investitora i projekcije kompanija.

IEA je objavila u decembarskom izveštaju da će ne-OPEC proizvodnja nafte u idućoj godini porasti verovatno za 1,6 miliona barela na dan (mbd), gde će samo ona iz američkih škriljaca obuhvatiti više od polovine.

U isto vreme, potrošnja će porasti za 1,3 mbd smatra IEA, što će voditi dodatnom debalansu na strani ponude.

OPEC, s druge strane, procenjuje da će ukupno će ponuda nafte iduće godine porasti za 1,05 mbd. Kako OPEC istovremeno procenjuje rast potražnje za naftom u 2018. od 1,3 mbd – zaključak njegove analize je suprotan IEA: tržište će se vratiti u ravnotežu verovatno već u drugoj polovini 2018.

Kome onda verovati? – postavlja pitanje portal *OilPrice*.

Goldman: Big Oil na putu da vrati dominaciju na tržištu iz 90-ih godina

NIJUEK – Mršave godine za Big Oil su prošlost i najveće svetske naftne kompanije se vraćaju tamo gde su bile pre sloma cena sirove nafte, ocenjuje u najnovijem izveštaju Goldman Sachs. Investicioni finansijski kolos predviđa da će se naftni majors, od Royal Dutch Shell-a do Exxon Mobila u 2018. suočiti sa viškovima gotovine, dovoljnim da obraduju akcionare i aktuelizuju zamrznute mega projekte eksploatacije u teško dostupnim izvorima.

Rezultati koje su kompanije postigle u protekle tri godine u rezanju troškova, uz činjenicu da su niske cene nafte izbacile manje konkurente iz najvećih projekata, stvorili su ambijent u kome jedino veliki igrači mogu da se nadmeću i vrate se u poziciju dominacije na tržištu koja nije viđena u poslednjih 20 godina, smatraju eksperti Goldmana. „Vratili smo se na skoncentrisano tržište poput onog koje smo imali devedesetih godina,“ rekao je za Bloomberg TV Michele Della Vigna, šef Goldmanovog sektora za istraživanja u energetskej industriji.

Sa početkom pada cena nafte pre tri godine, ulaganja i troškovi kompanija na globalnoj naftnoj sceni morali su da budu srezani za bezmalo 1.000 milijardi dolara, procenio je u izveštaju objavljenom prošle nedelje konsultant Wood Mackenzie. Samim tim i banke su odustale od kreditiranja kompanija, baziranog na njihovim rezervama nafte i gasa, što je generalno uzdrmalo manje igrače sa slabijim bilansima stanja, navodi Vigna.

Kao posledica toga, u protekle tri godine je 90 odsto mega projekata pokretano od strane sedam najvećih naftno-gasnih kompanija, dok je u prethodnih deset godina teret i zaradu od investicija u najveće projekte delilo 50 kompanija, utvrdili su eksperti Goldmana.

Ovaj trend će se nastaviti zbog činjenice da su troškovi za eksploataciju složenih projekata u dubokim vodama poboljšani do te mere da su sada niži od troškovne krivulje projekata naftnih škriļjaca, navodi Vigna. Velike kompanije će dodatni benefit naći u konsolidaciji svoje moći i bolje pozicije u pregovorima sa vladama zemalja gde posluju, uključujući tu i temu poreskih nameta, dodaje on.

Ilustrujući zdrave pozicije Big Oil-a, Bloomberg podseća da je prošlog meseca Shell saopštio da će se, prvi put posle dve godine, vratiti na isplatu dividendi u celini u gotovini, dok je BP počeo se reotkupom deonica sopstvene kompanije. Vigna očekuje da takve mere preduzme više kompanija u idućoj godini.

Saudijska Arabija stavlja na kocku svoju naftu

RIJAD – *OilPrice.com* ostavlja otvorenim pitanje u koliko rizik Saudijska Arabija ulazi sa izlistavanjem svoje ključne nacionalne kompanije, Saudi Aramco-a, ali i daje nekoliko argumenata koji upućuju na zaključak da polako blede uticaj te petro-monarhije na svetskom tržištu nafte. Inicijalna prodaja, kako je najavljenom, 5% akcija Aramco-a, dovodi tu kompaniju pod udar pravila koja važe za sve ostale kompanije izlistane na berzi, što može bitno ograničiti mogućnost vlastima u Rijadu da utiču na globalne naftne proizvodne i cenovne trendove odlukama koje donose samostalno ili preko svoje zone uticaja u OPEC-u.

Ukoliko bi se Rijad odlučio za IPO na njujorškoj robnoj berzi, posledice može pretrpeti sam suverenitet Saudijske Arabije, piše *OilPrice* i konstatuje da će SAD svakako nastojati da kapitalizuju na ovoj odluci, koja je deo strategije saudijskog prestolonaslednika Mohameda bin Salmana da diversifikuje saudijsku privredu i oslobodi je suštinske zavisnosti od nafte i sudbine te sirovine. Saudijska Arabija može stoga platiti visoku cenu svoje modernizacije, konstatuje portal.

Američki uvoz nafte nedavno je pao na najniži nivo od devedesetih godina, na tek 1,77 miliona barela na dan. U svom godišnjaku za 2017., Međunarodna agencija za energiju (IEA) navodi da će SAD do 2020. preuzeti mesto Saudijske Arabije kao vodećeg proizvođača nafte. Rijad dodatno potiskuje na globalnoj naftnoj sceni činjenica da Rusija dobija na tom terenu na snazi, pošto se pokazala otpornom na srozane cene nafte i na ekonomske sankcije.

Saudijska vlada je već srezala poresku stopu sa 85 odsto, na 50 odsto kako bi privukla investitore. Veliko pitanje je koliko kontrole nad donošenjem odluka ostaje Aramco-u posle IPO-a. Prilikom drugih (parcijalnih) privatizacija, kao kod norveškog Statoila, država je dopustila stranim konkurentima pravo da upravljaju poljima u toj zemlji, pa čak i vlasništvo nad delovima podmorja te zemlje.

Kako je preneo *Reuters*, saudijski zvaničnici tvrde da su „odluke o proizvodnji suvereno pitanje koje ostaje u nadležnosti vlade“, ali posmatrači navode da će posle IPO-a Aramco, kao i bilo koja druga naftna kompanija, morati da ubedi investitore, pre nego što se odluči da, na primer, smanji proizvodnju.

Budućnost Saudijske Arabije zavisi od glatko realizovane tranzicije, što je ambiciozan poduhvat i opklada na koju se odlučio mladi princ Bin Salman i koju ne bi smeo da izgubi. U ovom trenutku nema načina da se predvidi epilog, pa ostaje da se sačeka i vidi, konstatuje *OilPrice*.

Saudi Aramco ulaže u američke škriļjce !?

NUJORK - Saudi Aramco je obavio inicijalne razgovore o kupovini udela u dva gigantska američka bazena naftnih i gasnih škriļjaca, Permianu i Eagle Fordu objavio je u utorak *The Wall Street Journal*, pozivajući se na upućene izvore. List prenosi i da je saudijski naftnih kolos počeo pregovore o – bilo kupovinom udela u američkom proizvođaču LNG-a, Tellurian-u, ili o kupovini njegovog goriva. WSJ piše da su pregovori sa Tellurian-om podmakli, ali iz hjustonske firme ne žele da za sada bilo šta komentarišu dok Aramco ne odgovara na upite američkog poslovnog dnevnika. Vest je izazvala pažnju i komentare analitičara, jer je – kako to konstatuje njujorški poslovnjak - upravo Saudijska Arabija svojevremeno inicirala strategiju obaranja cena nafte kako bi blokirala rast proizvodnje američke nafte iz škriļjaca.

List smatra da bi saudijsko investiranje u proizvodnju nafte i gasa iz američkih škriļjaca omogućilo bliskoistočnoj petro-monarhiji da se bolje upozna sa tehnologijom i načinom proizvodnje koju smatra glavnom pretnjom svojim pozicijama na globalnom tržištu nafte.

أرامكو السعودية
saudi aramco

Proizvođači iz škriļjaca ne investiraju u dugoročne projekte, kao što je to slučaj sa Saudijskom Arabijom, već pumpaju u brzim potezima, koji se mogu potisnuti kada cene padnu, ili ojačati kada one rastu.

Wood Mackenzie: U 2035. električna vozila umanjíće potrošnju benzina za 2 mb/d

LONDON – Konsultantska kompanija Wood Mackenzie u analizi objavljenoj u sredu projektuje rast električnih vozila (Evs) sa sadašnjih dva miliona, na čak 125 miliona u 2035. godini, kao posledica zaoštavanja klimatskih politika širom sveta, a posebno u razvijenim i brzo rastućim ekonomijama i usled pojeftinjenja i uvećanja efikasnosti ključnog segmenta EV-sa, baterija. Škotska firma sa sedištem u Edinburgu izračunala je da će ovaj skok, sa približavanjem maksimuma u potrošnji nafte (peak oil demand), umanjiti potrošnju benzina za blizu dva miliona barela na dan, uz istovremeno povećanje potrošnje električne energije za 350 teravat-časova u 2035.

Zanimljivo je da WoodMac očekuje da do 2020., odnosno u naredne dve godine, bude prodato nekih 2,4 miliona EVs, da bi se sa izbacivanjem na tržište električnih automobila srednje cene, kao što su Chevy Bolt i Tesla Model 3, potražnja za ovim vozilima uvećala brže od očekivanja. Uporedo, sa prepolovljavanjem cene proizvodnje baterije u narednoj dekadi na 100 dolara za kWh, EV će postati potpuno konkurentni vozilima sa motorom na unutrašnje sagorevanje, navode u WoodMac-u.

„Iza 2025. mi očekujemo da EVs-i počnu da prave upadljivu štetu naftnim gorivima u transportnom sektoru u svetu, uz liderstvo Evrope. Mi očekujemo da se globalne prodaje više nego utrostruče sa 4% u 2025., na 12,5% u 2035. EVs-i bi u ukupnim prodajama vozila u Evropi trebalo da učestvuju sa 30% za manje od dve decenije, a u SAD sa 25% i Kini 15%,“ navodi se u analizi Wood Mackenzie-a.

Novi ustupci Exxon akcionarima

HJUSTON - Exxon Mobil je saopštio u sredu da je njegov bord ukinuo zabranu sastanaka nezavisnih direktora sa akcionarima, što je u kratkom periodu druga bitna odluka koja govori o zaokretu najveće izlistane svetske naftne kompanije ka pomirljivijem i popustljivijem odnosu prema svojim deoničarima i posebno velikim investitorima. Exxon je pre nekoliko dana, posle dužeg ignorisanja, prihvatio zahteve akcionara da im redovno podnosi izveštaje o rizicima koji prete kompaniji i njihovim ulaganjima zbog sve zahtevnije klimatske regulative, koja preti da zadrži pod zemljom velike količine fosilnih rezervi već unetih u bilanse kompanija. Promenu Reuters pripisuje strategiji koju je prema akcionarima preusmerio novi prvi čovek kompanije, Darren Woods, koji je nasledio Rex-a Tillerson-a, imenovanog za Državnog sekretara u administraciji Donalda Trampa.

Exxon u saopštenju navodi da je uprava kompanije usvojila ovu promenu kako bi omogućila svojim članovima „direktno angažuju“ sa ključnim akcionarima radi „rešavanja područja od zajedničkog interesa.“ Kompanija je do sada prenosila na internoj web stranici informacije o komunikaciji akcionara sa svojom upravom.

Reuters prenosi ocene analitičara da je Exxon, za razliku od rivalskim kompanija, sa zakašnjenjem shvatio da su, posle finansijske krize iz 2008., veliki akcionari spremniji da podrže rezolucije aktivista. Agencija iz izvora akcionara navodi da bi sledeći korak Exxon mogao biti revizija postupka nominacije direktora, kao i primanja članova borda i najuže uprave, kao mera kojima bi se obezbedilo da se Exxon dobro pozicionira prema rizicima vezanim za klimatsku politiku i iskoristi nove i inovativne ideje.

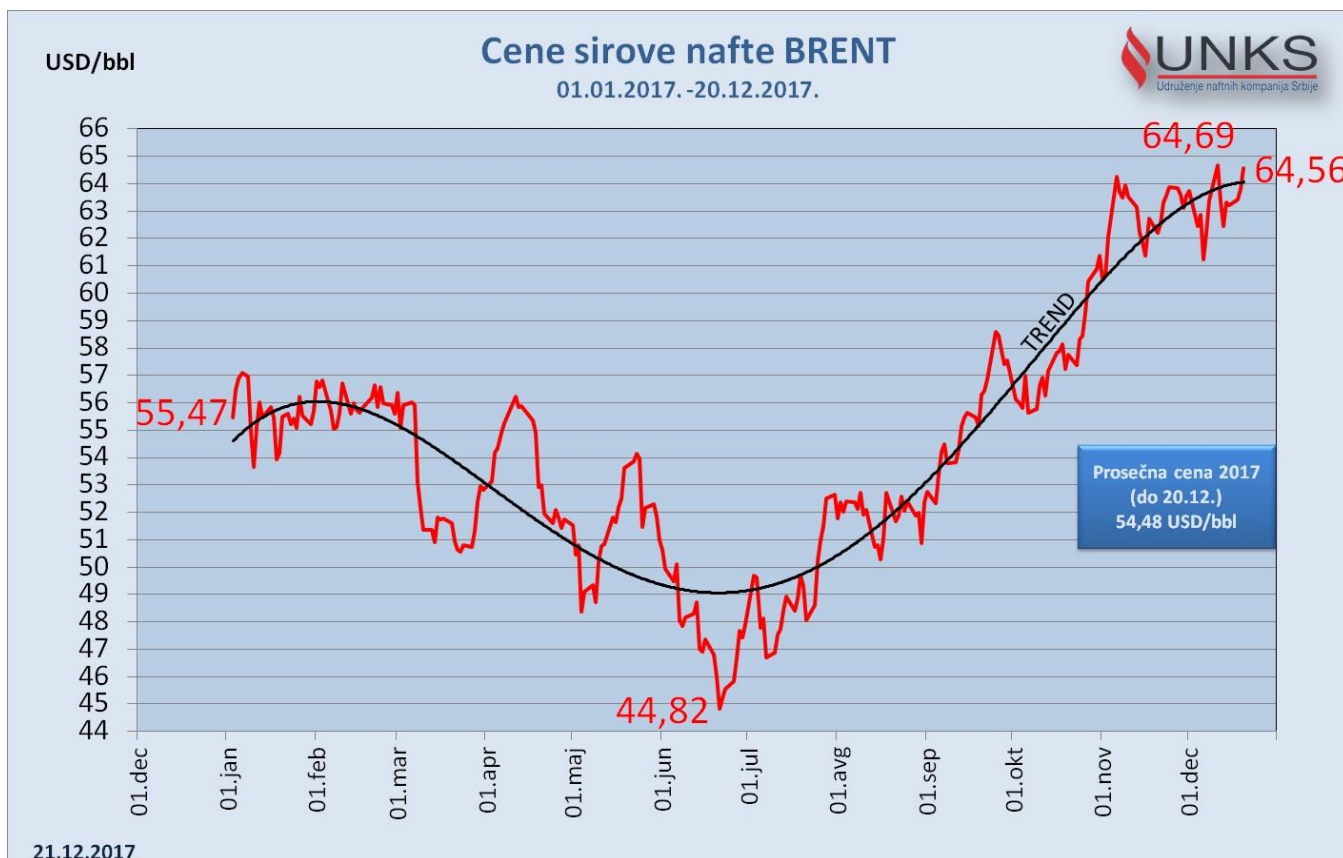

VAŽNO JE ŠTA NAS POKREĆE

UVEK U POKRETU

BRINEMO O VAŠEM LJUBIMCU

EVO goriva poboljšana aditivima za čistiji motor na svim MOL servisnim stanicama. Počnite da brinete o motoru vašeg ljubimca.

Posle četiri decenije naftašima otvoren Arktički nacionalni rezervat divlje prirode

VAŠINGTON – Američki Kongres je u sredu usvojio zakon o omogućavanju bušenja izvora nafte i gasa u Arktičkom nacionalnom rezervatu divlje prirode (ANWR), prekidajući više od četiri decenije dugu uzavrelu raspravu o ovom pitanju.

Pre podne, istoga dana, odobrenje je dao i drugi dom – Senat. Predsedavajući Kongresa Paul Ryan (R) nazvao je glasanje „najambicioznijom korakom koji su SAD učinile godinama da bi obezbedili svoju energetska budućnost.“

Predsednik Donald Tramp je u sredu pozdravio odluku koja dolazi u vreme vladavine njegove administracije, pošto je toliko njegovih prethodnika, od Reagan-a, do Bush-a, oca i sina i svih iza, to bezuspešno pokušavalo da sprovede. „ANWR predstavlja jedan od najvećih rezervoara nafte na svetu, koji 40 godina nismo mogli da taknemo,“ rekao je on novinarima posle sastanka vlade. Smatra se da područje ANWR sadrži 10,4 milijarde barela nafte.

Izglasavanje ovog zakona ujedno predstavlja veliki poraz pobornika zaštite prirodne sredine u SAD, koji su se tome od 70-ih godina uspešno suprotstavljali, piše The Hill. Oni bušenja smatraju ozbiljnom pretnjom ekosistemu Aljaske, flori i fauni na jednom od naj iskonskijih rezervata prirode na planeti. Zakonom je predviđeno da ministarstvo unutrašnjih poslova u narednih deset godina organizuje najmanje dve aukcije za prava na bušenje.

Francuska zakonom zabranjuje proizvodnju nafte i gasa u zemlji do 2040.

PARIZ – Francuski parlament usvojio je zakon o zabrani eksploatacije i proizvodnje nafte i prirodnog gasa do 2040. godine u toj zemlji i njenim prekomorskim teritorijama. Zakonom koji je usvojen u utorak, utvrđeno je da postojeće licence za bušenje i proizvodnju nafte i gasa neće biti obnavljane kada isteknu, a nove neće biti odobravane. Francuska vlada navodi da je ovo prva takva odluka doneta u svetu. Ipak, ona je od operetskog značaja jer nafta i gas proizvedeni u Francuskoj i njenim teritorijama predstavljaju tek jedan odsto domaće proizvodnje ovih energenata. Ostalih 99% se podmiruje iz uvoza.

GAS

Gasprom: Za 41% veće investicije u gasovode u 2018.

MOSKVA – Gasprom planira da investira 802 milijarde rubalja (13,7 mlrd \$) u gasovode prema Evropi i Kini u 2018., godini, bezmalo 41 odsto više nego ove godine, stoji u nacrtu budžeta za ovonedeljni astanak upravnog odbora u koji je uvid imao **Bloomberg**. Najveći projekat je Severni tok 2, za koji se planira da počne sa pozajmicama od banaka iduće godine, pre nego što to bude blokirano mogućim novim sankcijama SAD, piše agencija.

Pretnja američkih sankcija protiv Severnog toka 2 izazvalo je oštre reakcije u delu Evropske unije, odakle su najavljeni adekvatni odgovori Vašingtonu, ako njihove kompanije uključene u taj projekat budu pogođene. Rusija je, s druge strane, saopštila da je cilj američkih sankcija da stvori prostor izvozu LNG-a iz te zemlje. Poljska i Ukrajina, dve ključne tranzitne rute za ruski gas, liborale su protiv 9,5 milijardi dolara skupog projekta.

„Pre dobijanja svih potrebnih dozvola za gradnju Severnog toka 2 nije jednostavno povećati finansiranje projekta,“ rekao je portparol Gasproma Sergej Kuprijanov, ne saopštavajući bilo koju cifru, niti elaborirajući temu rizika od sankcija. Gasprom i njegovih pet EU partnera, uključujući nemački Uniper i austrijski OMV, prikupili su 30% budžeta za podbaltički gasovod u avgustu i planirali da operator projekta, u punom vlasništvu Gaspoma, pozajmi ostatak od banaka. Ovaj plan moraće da se promeni, zbog američkih zakona, saopšteno je iz OMV-a u septembru.

Gasprom će iduće godine dodati u budžet 1,52 milijaru evra za podmorsku sekciju, jer ostaje pri nameri da projekat primi i transportuje prvi gas krajem 2019., kako se navodi u dokumentu.

Cevovodi prema Kini i Turskoj takođe treba da startuju u 2019. godini. Ulaganja za Turski tok premašiće dogodne 2,43 milijarde evra, što je 72% iznad ove godine utrošenih sredstava. Gasovod Snaga Sibira zahtevaće investiranje od 218 milijardi rubalja iduće godine, što je rast od % i trebalo bi da 2020. isporuči pet milijardi kubika gasa u Kinu.

Gasprom i CNPC planiraju novi gasovod do Kine

PEKING – Čelnici Gaspoma i kineske korporacije China National Petroleum (CNPC) napredovali su na sastanku u Pekingu 21. decembra u dogovorima o gradnji novog gasovoda između Rusije i Kine, javlja **Natural Gas World**. Portal prenosi da u saopštenju sa sastanka Alekseja Milera i Wang Yilin-a nije preciziran pravac nove rute za snabdevanje Kine ruskim gasom, ali podseća da je tokom ranijih kontakata dve strane planirana tzv. zapadna ruta, kojom bi se transportovao gas iz zapadnog Sibira u Kinu preko kratke granice koju dele između Mongolije i Kazahstana.

Kako prenosi **Tass**, Miler i Yilin su potpisali dogovor o osnovnim uslovima za snabdevanje Kine gasom sa dalekog istoka, koji određuje ključne parametre, uključujući količine, ugovorni period, vremenski rok za početak isporuka, period snabdevanja i poranično mesto prelaza gasovoda. Dve strane planiraju da potpišu ugovor u 2018., stoji u saopštenju.

Gasprom trenutno gradi Snagu Sibira, koji će transportovati gas iz gigantskog depozita naftnih i gasnih kondenzata Čajanda, u Jakutiji i polja Kovikta u regionu Irkuck na istoku Sibira, a radi isporuka gasa za domaće tržište (via Habarovsk do Vladivostoka) i dalje za izvoz u Kinu. Sekcija gasovoda za Kinu, tzv. istočna ruta imaće kapacitet od 38 milijardi kubika godišnje.

СВЕТ ОКО НАС ПОКРЕЋЕ ЕНЕРГИЈА,
НАЈБОЉА ЈЕ ОНА КОЈА ГА ЧУВА.

ЈП "СРБИЈАГАС"

Народног фронта 12, Нови Сад, Србија
Тел: +381 21 481 1549; +381 21 481 2703
Факс: +381 21 481 1305

REGION

Brisel: Potpisan sporazum o dodeli bespovratnih sredstava za LNG Krk

BRISSEL - Hrvatska i Mađarska potpisali su u ponedjeljak na marginama sastanka ministara energetike zemalja članica EU sporazum o dodeli bespovratnih sredstava u iznosu od 101,4 miliona evra za izgradnju terminala za utečnjeni prirodni gas (LNG) kod ostrva Krk.

„Ovim ulaganjem će se omogućiti snabdevanje Hrvatske i Mađarske prirodnim gasom, ali i pojačati diverzifikacija izvora energije u srednjoj i jugoistočnoj Evropi, kao i dati ekonomski poticaj celom regionu“, izjavio je evropskikomesar za energiju i klimu Migel Arijas, prenosi portal Evropske komisije, europa.eu.

Sredstva su dodeljena iz Instrumenta za povezivanje Evrope (CEF). Bespovratnim sredstvima pokriće se, međutim, manje od trećine ukupnih troškova izgradnje terminala, sa jedinicom za regazifikaciju godišnjeg kapaciteta od najmanje dve milijarde kubnih metara. koji se procenjuju na 383,6 miliona evra.

Ruski ambasador: Zašto Hrvatska želi skuplji plin iz LNG terminala?

ZAGREB - Čudno je da je Hrvatska spremna da uvozi američki LNG, umesto osetno jeftiniji ruski, rekao je za zagrebački Večernji list, ambasador Rusije u Zagrebu Anvar Azimov. Komentarišući projekat LNG terminala na Krku

Azimov je rekao da je Rusija spremna godišnje da isporuči minimalno milijardu kubnih metara gasa. Dodao je da je to bila tema razgovora Kolinde Grabar Kitarović i Vladimira Putina tokom nedavne posete hrvatske predsednice Moskvi, posle čega je Rusija ponudila i konkretnu pomoć. Tačnije, ponudila je pomoć u gasifikaciji, izgradnji novih elektrana, ali i drugim infrastrukturnim projektima, međutim, prošlo je više od mesec dana, a hrvatska vlada još nije dala odgovor, rekao je Azimov. Rusija, kako je precizirao, nema ništa protiv LNG-a, ali čudno je da je Hrvatska spremna da plati veću cenu. "Ako ćete imati LNG s američkim gasom, hiljadu kubnih metara koštaće između 250 i 270 dolara. Hrvatska je bogata zemlja, možete platiti više od cene ruskog plina", konstatovao je ironično Azimov. Inače, iz Gasproma je nedavno saopšteno da je prosečna cena njegovog gasa koji

je izvezao u Evropu u devet meseci 2017. godine iznosila 190 dolara za 1.000 kubnih metara.

ЗА ЕФИКАСНИЈЕ И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ

КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ ПКС

Привредна комора Србије омогућила је својим члановима, свим привредним субјектима бесплатно издавање квалификованих електронских сертификата, помоћу којих можете из своје канцеларије да поднесете ПДВ пријаву, проверавате финансијски рејтинг свог и предузећа са којима сарађујете, оглашавате понуду и тражњу, поднесете царинску декларацију, пријаву и одјаву запослених.

Ова напредна, савремена и јединствена услуга Привредне коморе Србије омогућава предузећима и пословним људима сигурно електронско пословање, смањење трошкова, поједностављење процедура и повећање ефикасности у раду.

pkzca@pks.rs

www.pks.rs/ca

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pks.rs

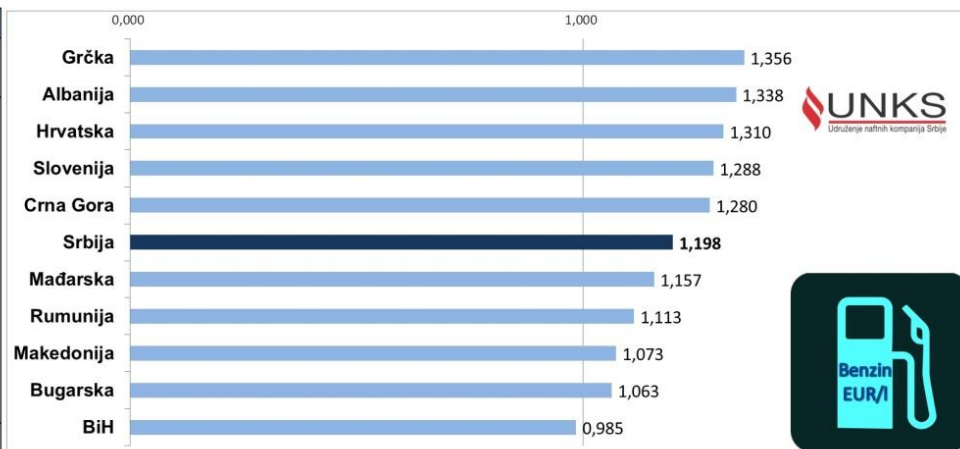

ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ

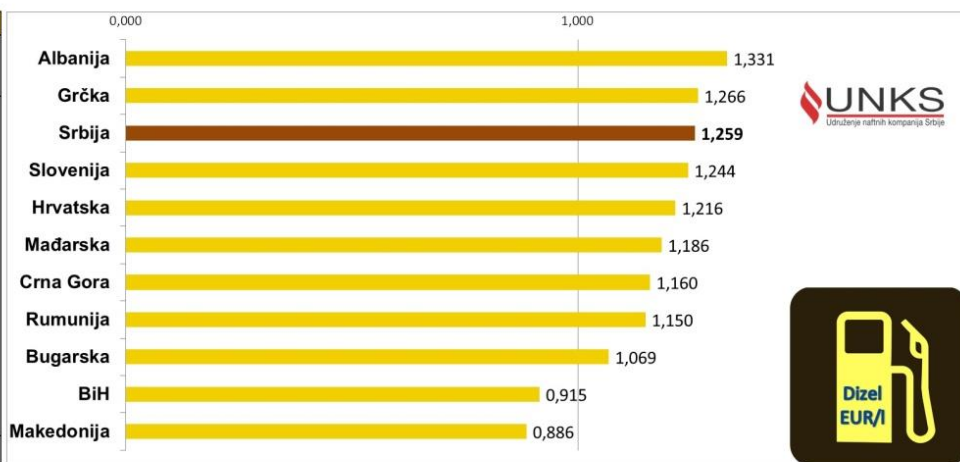

Prosečne maloprodajne cene goriva u zemljama regiona 20.12.2017. izraženo u EUR po srednjem kursu nacionalnih banaka

Benzin BMB 95 EN228 (EUR/l)		
UNKS	BMB 95 (EN 228)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	1,356	13,33%
Albanija	1,338	11,82%
Hrvatska	1,310	9,50%
Slovenija	1,288	7,64%
Crna Gora	1,280	6,97%
Srbija	1,198	0,15%
Mađarska	1,157	-3,31%
Rumunija	1,113	-6,99%
Makedonija	1,073	-10,30%
Bugarska	1,063	-11,12%
BiH	0,985	-17,71%
Prosečna cena u regionu		1,197

Dizel EN590 (EUR/l)		
UNKS	Evro dizel (EN 590)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Albanija	1,331	15,42%
Grčka	1,266	9,82%
Srbija	1,259	9,19%
Slovenija	1,244	7,91%
Hrvatska	1,216	5,49%
Mađarska	1,186	2,86%
Crna Gora	1,160	0,62%
Rumunija	1,150	-0,28%
Bugarska	1,069	-7,31%
BiH	0,915	-20,61%
Makedonija	0,886	-23,12%
Prosečna cena u regionu		1,153

TNG Autogas EN589 (EUR/l)		
UNKS	TNG autogas (EN 589)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	1,051	71,76%
Slovenija	0,692	13,09%
Mađarska	0,660	7,86%
Srbija	0,629	2,85%
Hrvatska	0,616	0,70%
Crna Gora	0,580	-5,22%
Bugarska	0,542	-11,43%
Makedonija	0,537	-12,30%
Rumunija	0,533	-12,94%
Albanija	0,519	-15,24%
BiH	0,372	-39,13%
Prosečna cena u regionu		0,612

